

AVSKYTINGSPLAN FOR SETESDAL-RYFYLKE 2021.

Innledning

Årets avskytingsplan har framkommet som et resultat av diskusjonene om bestandsstatus, mål og virkemidler. Prosessen er gjennomført som et samarbeid mellom styret i SRV og Kurt Jerstad ved Jerstad Viltforvaltning. Det tradisjonelle figurgrunnlaget er også i år ajourført.

Dette året har det dessverre kommet et nytt moment som sterkt påvirker vårt handlingsrom når det gjelder bestandsforvaltningen. Alle som er interessert i villrein kjenner til at det i 2016 ble påvist CWD, eller skrantesjuka, på rein i Nordfjella. Samt den etterfølgende fjerning av all rein i sone 2 i dette villreinområdet. I årene etterpå har det i nærliggende områder blitt tatt mange prøver av rein, hjort og elg uten å påvise sykdommen. Sist høst ble det imidlertid påvist CWD hos en voksen bukk på Hardangervidda. Dermed har sykdommen kommet et langt skritt nærmere Setesdal-Ryfylke. Vi må gjøre det vi kan for å unngå at sykdommen kommer hit. Erfaringene til nå tilsier at det i størst grad er eldre bukk som er bærer av sykdommen. Det er også disse som i størst grad utnytter randområder og dermed kan komme i kontakt med dyr fra andre villreinområder. Signaler fra Miljødirektoratet går på at vi nå må redusere andelen storbukk betydelig samtidig som dette ikke er tiden for å øke bestandsstørrelsen. Vi må altså plutselig gå fra å ønske mer bukk i randområdene til å redusere dem kraftig.

Bestandsstørrelse

På grunn av områdets størrelse og topografi er det svært vanskelig å få nøyaktige tall for bestandsstørrelsen i Setesdal-Ryfylke. Kalvetellingene i juni-juli, hvor det telles antall dyr i fostringsflokker fotografert fra helikopter, er derfor viktige for å vurdere bestanden. Ved hjelp av kalvetellinger og strukturtellinger kan vi beregne bestandsutviklingen. Ved alle beregningene bruker vi en naturlig dødelighet på 6,5% per år. Vi legger nå til grunn at vi har en vinterbestand på ca 3150 dyr. I tabellen nedenfor er det vist hvordan vi fra dette kommer fram til et fellingsmål for 2021 og en antatt bestandsstørrelse neste vinter.

Vinter 19-20	3182	Antatt vinterbestand denne vinteren
Derav s/u	2048	Beregnes fra andelen i siste brukbare strukturtelling
+ Kalvetilvekst	922	= $1768 \times 0,45$ (45 er antatt antall kalv per 100 s/u i 2021)
Høstbestand	4104	= Vinter 19-20 + Kalvetilvekst
- Jakt	450	= Antall dyr som planlegges felt
- Irregulær avgang	238	= 6,5% av Høstbestand etter Jakt (Alt svinn utenom lovlig jakt)
Vinter 20-21	3416	= Høstbestand minus Jakt og minus Irregulær avgang

På grunn av en vanskelig vinter sist år med mye ising ble kalveproduksjonen svært lav i 2020. Det har imidlertid vært gode beiteforhold i barmarkperioden i 2020, og en snill vinter fram til nå. Med erfaringer fra tilsvarende forhold i 2015 og 2016 forventer vi en betydelig høyere kalveproduksjon i år.

Ved å felle 450 dyr vil vi få en bestandsvekst til neste vinter på et par hundre dyr. Det meste av veksten vil trolig skje i sør. Dette ser fint og nøyaktig ut fra regnearket. Det er imidlertid

knyttet usikkerhet til tallene. Det er alltid muligheter for inn- og utvandring. Det er likeledes ikke sikkert at kalveproduksjonen vil bli som forventet. Oppsettet ovenfor kan derfor gjerne sammenlignes med et budsjett. Det er det beste vi har å styre etter fram til vi får nye tall.

I det siste har det blitt hevdet at bestanden i nord er lavere enn ca 2000 dyr. Dette kan eventuelt skyldes utvandring eller forflytning mot sør. For å se hva dette kan bety har vi testet et bestandstall på 1500 i dette området. Ved samme avskyting og (lave) kalveproduksjon som i 2020 vil bestandsnivået være omtrent uendret neste vinter. Vi har derfor relativt stort slingringsmonn.

Storbukkandel

Etter at CWD ble oppdaget i Nordfjella i 2016 har Hardangervidda som naboområde vært under stort press om å redusere bukkeandelen i bestanden kraftig. Før vi begrunner vårt valg for årets avskytingsplan ser vi litt på hvordan utviklingen har vært på Hardangervidda. I 2015 (året før CWD ble oppdaget) hadde de 17% fridyrkort. I 2019 hadde de 100% bukkekort og av de felte dyrene var 98% eldre bukk. I 2020 ble det tildelt 50% bukkekort og 50% fridyrkort. Av disse ble det felt 50% voksne bukker.

I den store rammen nedenfor har vi laget et regnestykke for å beskrive situasjonen i nordområdet av Setesdal-Ryfylke. Det er en utbredt oppfatning at det nå er mindre enn 2000 dyr i nord. Vi har derfor lagt til grunn at vinterbestanden er 1700 dyr. Strukturteilingen siste høst viste 13% storbukk og 8% toåringer. Disse siste regner vi som rekrutter da de vil være 3 år kommende høst. Samlet gir dette 357 storbukk. De voksne bukkene er tappet for energi når de går inn i vinteren og vi har derfor beregnet 10% naturlig dødelighet på disse. Vi setter som mål at vi skal ha ned mot 10% storbukk neste vinter. For å oppnå dette må det felles ca 150 storbukk.

I den lille rammen har vi sett på hva som må til for å nærme oss målet. I 2020 hadde vi 14% fridyrkort i nord. Dette ga 131 kort, en felling på 35% og 46 felte bukk 2 år+. Dersom vi antar at 35% av fridyrkortene også i 2021 blir benyttet til å felle voksen bukk, så må vi helt opp i 40% fridyrkort for nærme oss målet om å felle 150 voksen bukk.

Det er knyttet usikkerhet til hvor mange dyr vi nå har i nordområdet. Regnestykket nedenfor må derfor ikke anses som en fasit. Det er mest satt opp for å vise at vi må ta godt i for å redusere bukkeandelen raskt.

I GPS-prosjektet (2006-2010) viste det seg at 4 av 14 merkede simler minst en gang krysset grensa mellom nord- og sørområdet. Vi vet ikke hvor mange dyr disse simlene har vært sammen med, men det viser at nord og sør ikke er klart adskilt. Selv om vi får til gode tellinger kan vi altså etter kort tid ikke vite hvordan dyrene fordeler seg mellom nord og sør. I denne situasjonen med CWD velger vi derfor å øke andel fridyrkort i sør for å redusere bukkeandelen også her.

I 2020 ble det tildelt 14% fridyrkort i sør og dette resulterte i 30 felte bukker to år og eldre. Med 30% fridyrkort, og samme % felling, vil det gi 65 felte bukker, 35 mer enn i fjor. For både sør- og nordområdet må vi imidlertid anta at den plutselig store tilgangen på fridyrkort vil gjøre at andelen som utnyttes blir noe mindre.

Reduksjon av storbukk i nordområdet

Tot antall	Andel	Andel rekr	Dødelighet i %
1700	13	8	10

Antall nå	Andel fri	Kvote	Felt bukk 2år+	
221	14 %	=> 131	=> 46	35% felling i 2020
Rekr 136	20 %	=> 188	=> 66	Antatt 2021
Potensielt 357	30 %	=> 281	=> 98	Antatt 2021
Dødelighet 36	40 %	=> 375	=> 131	Antatt 2021

Før jakt	321
Mål storbukk	170
Mål jakt	151

Med en betydelig økning av andelen fridyrkort både i nord og sør medfører det at vi tilsvarende har redusert andelene for både simle og kalv i begge områdene.

Forutsetninger

Ved utarbeidelse av årets avskytingsplan for Setesdal Ryfylke er følgende hovedpunkter lagt til grunn:

- Denne vinteren har vi ca 3200 dyr.
- Det ble dokumentert 324 kalver ved kalvetellingen i 2020 (326 i 2019), mens den antatte produksjonen var ca 725 kalver. Avskytingen var 305 dyr.
- Det er lagt til grunn at det har vært en tilnærmet stabil bestand det siste året.
- Vi kan forvente en produksjon på ca 900 kalver i 2021.
- Det er et mål å øke bestanden opp mot 2000 i sør og samtidig stabilisere den på 2000 dyr i nord. Derfor må minstearealet også i år være forskjellig i sør og nord.
- I tråd med dette settes fellingsmålet til 450 dyr, 350 i nord og 100 i sør. Dette er uendret fra i fjor.
- Kortfordelingen settes som følger:

	Frie dyr	Simle/ungdyr	Simle	Kalv
Nord	40	0	20	40
Sør	30	0	25	45

Avskytingsplanen

Ved jakta i 2020 ble det oppnådd ca 14% felling, mens det i avskytingsplanen var lagt til grunn 21 % felling. Vi oppnådde dermed 68 % av fellingsmålet på 450 dyr.

Siden vi fortsatt har forskjellig mål for bestandsutvikling nord og sør for Steinsbuskaret må vi fortsatt operere med to ulike minsteareal. I sør ønskes det en fortsatt bestandsvekst. For å nærme oss bestandsmålet holdes minstearealet uendret på 3,5 km². I nord ønsker vi å

opprettholde bestanden på ca 2000 dyr. Også minstearealet i nord holdes uendret fra året før på 2,0 km². Samlet fellingsmål holdes uendret i forhold til i fjor. Dette gir en samlet kvote i Setesdal Ryfylke på 2170 kort.

Dette betyr at den samla kvoten i 2021 blir lik som i 2020. Vi har imidlertid skjøvet kortfordelingen fra simle og kalv til frie dyr. Dette vil resultere i at vi øker simleandelen i stammen, og vi vil over tid kunne oppleve en større prosentvis tilvekst enn den vi har hatt til nå.

**Avskytingsplan for Setesdal - Ryfylke villreinområde
2021**

Forutsetninger avskytingsplan 2021:

Fellingsmål: Totalt: 450 Nord: 350 Sør: 100

		Nord	Sør
Minsteareal:		2,0 km ²	3,5 km ²
Kortfordeling:	F	40 %	30 %
	S/U	0 %	0 %
	S	20 %	25 %
	K	40 %	45 %

Forventet felling: 21 %

Lag	Areal km ²	Sum	Tildelte dyr S-R 2021				Forventet felt	
			F	S/U	S	K	Tot.	Bukk
Odda	159	79	32	0	16	32		
Suldal	802	401	160	0	80	160		
Vinje	227	113	45	0	23	45		
Bykle	688	344	138	0	69	138		
Sum Nord	1877	937	375	0	188	375		
Bykle	105	30	9	0	8	14		
Valle	480	137	41	0	34	62		
Sirdal	746	213	64	0	53	96		
Forsand	305	87	26	0	22	39		
Hjelmeland	515	147	44	0	37	66		
Gjesdal	40	11	3	0	3	5		
Bygland	544	155	47	0	39	70		
Åseral	394	112	34	0	28	51		
Kvinesdal	441	126	38	0	32	57		
Hægebostad	76	21	6	0	5	10		
Njardarheim	634	194	61	0	47	86		
Sum Sør	4279	1233	374	0	307	554		
Sum S-R	6156	2170	749	0	495	930	456	236